

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>**Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog****Szülői felelősség – gyermek feletti felügyelet, kapcsolattartási jog**

Franciaország

1 Mit jelent a gyakorlatban a jogi értelemben vett szülői felelősség fogalma? Melyek a szülői felelősséggel rendelkező személy jogai és kötelességei?

Franciaországban a szülői felügyelet a gyermek érdekeit szolgáló jogok és kötelezettségek összességét jelenti.

A szülői felügyelet a gyermek nagykorúvá válásáig vagy nagykorúsításáig tart.

A szülők kötelessége a gyermekek biztonságának, egészségének és erkölcsi értékrendjének védelme, oktatása és fejlődésének elősegítése, tiszteletben tartva a gyermekek személyiségét.

A szülők – különösen különválásuk esetén – felelősek a gyermek szokásos tartózkodási helyének meghatározásáért. A szülőknek biztosítani kell a gyermek lakhatását, vagy – ha ezt nem tudják megtenni – gondoskodniuk kell a gyermek harmadik személynél való elhelyezéséről.

A szülők joga és kötelessége az ellenőrzés, továbbá gondoskodniuk kell a gyermekekről, és ügyelniük kell a napi szükségleteikre. A gyermek életkorára figyelemmel felügyelhetik vagy akár meg is tilthatják a gyermek harmadik személyekkel fennálló kapcsolatát. Tiszteletben kell tartaniuk a gyermekeknek a nagyszüleikkel fennálló személyes kapcsolathoz fűződő jogait.

A szülők felelőssége biztosítani a gyermekek oktatását. Ez kiterjed az iskoláztatásra, a szakképzésre, az erkölcsre és a közéletre. A szülők felelősek a gyermek vallási irányultságának meghatározásáért, tiszteletben tartva a gyermek személyiségét. A szülők döntenek a gyermeknek nyújtandó orvosi kezelésről.

Mivel a szülők gyakorolják a szülői felügyeletet, ők a gyermekek törvényes képviselői is, és e minőségükben képviselik a gyermekeket minden polgári ügyben, valamint kezelik a gyermekek vagyonát.

Függetlenül attól, hogy gyakorolják-e a szülői felügyeletet, mindegyik szülőnek az anyagi eszközeivel és a gyermek szükségleteivel arányosan hozzá kell járulni a gyermek tartásához és oktatásához.

2 Általában ki gyakorolja a gyermek felett a szülői felelősséget?

A szülői felügyelet egyenlő mértékben illeti meg mindkét szülőt. A szülői hatalom fogalmát 1970-ben eltörölték Franciaországban.

A szülői felügyelethez való jog különbözik a szülői felügyelet gyakorlásától. Előfordulhat, hogy a szülő a szülői felügyelet gyakorlása nélkül rendelkezik a szülői felügyelethez való joggal.

Főszabályként mindkét szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet, kivéve az apaság késői, vagyis a gyermek születése után több, mint egy évvel történő elismerése esetén (ebben az esetben kizárólag a bírósághoz intézett együttes nyilatkozat vagy a családjogi ügyekben eljáró bíró [*juge aux affaires familiales*] határozata teszi lehetővé a szülői felügyelet közös gyakorlását). Az anya tehát adott esetben egyedül gyakorolhatja a szülői felügyeletet, de az alapelv az, hogy mindkét szülő közösen gyakorolja.

A gyermek felett a szülői felügyeletet közösen gyakorló szülőknek közösen kell dönteniük a gyermeket érintő minden lényeges kérdésben (költözés, iskolaváltás, műtétek stb.).

Azt a szülőt, aki rendelkezik a szülői felügyelethez való joggal, de nem gyakorolja azt, továbbra is tájékoztatni kell a másik szülő által hozott fontos döntésekről az „ellenőrzési” joga és kötelezettsége gyakorlása érdekében. Tájékoztatni kell, hogy súlyosabb gondok esetén értesíteni tudja a szociális intézményeket vagy a bíróságot. Továbbra is köteles hozzájárulni a gyermek tartásához és oktatásához, ezért adott esetben fizetnie kell gyermektartást. Adott esetben a bíróság dönt arról, hogy a szülői felügyeletet közösen vagy kizárólagosan gyakorolják.

3 Ha a szülők nem tudják vagy nem akarják gyakorolni a szülői felelősséget gyermekeik felett, kinevezhető-e helyettük egy másik személy?

A szülők ideiglenesen nem tudnak gondoskodni gyermekeikről, harmadik személyre kell bízniuk őket. A bírósághoz is fordulhatnak a szülői felügyelet gyakorlásának e harmadik személyre történő átruházása iránt. A szülői felügyelet gyakorlásának átruházása ebben az esetben önkéntes.

Ha a szülők veszélyeztetik gyermeküket, akkor az a gyermekekkel kapcsolatos ügyekben eljáró bíróság, amelyhez mindkét vagy csak az egyik szülő, az a személy, akire a gyermeket bízta, a kiskorú gyámja vagy maga a kiskorú fordult, vagy az ügyész elrendelheti a gyermek elhelyezését, és harmadik személy vagy a regionális tanács (*Conseil départemental*) elnökének felügyelete alatt álló gyermekjóléti szolgálat (*Aide Sociale à l'Enfance*) gondozásába adhatja.

Általános szabály, ha a szülők egyértelműen nem akarják vagy nem képesek részben vagy teljesen gyakorolni a szülői felügyeletet, az a személy, intézmény vagy gyermekjóléti szolgálat, akinél vagy amelynél a gyermeket elhelyezték, vagy valamely családtag keresetet terjeszthet elő a bíróságnál a szülői felügyelet részleges vagy teljes körű gyakorlásának átruházása iránt. Ezt olykor a szülői felügyelet gyakorlása hatósági átruházásának nevezik.

Ha a szülővel szemben védelmi intézkedést rendelnek el (például gyámság vagy gondnokság alá helyezik), nem feltétlenül szüntetik meg a szülői felügyelet gyakorlásához való jogát. Bizonyos körülmények között – a feltételek teljesülése esetén – a szülői felügyelet gyakorlását vagy a gyámságot mégis átruházhatják a gyermek érdekében.

Ha a szülők elhunytak vagy megszűntették a szülői felügyelet gyakorlásához való jogukat (különösen, ha a szülő távol van vagy akaratnyilvánításra képtelen), gyámot rendelnek ki. Családtanácsot jelölnek ki, amely legalább négy, a gyermek érdekeit szem előtt tartó személyből áll, akik gyámot és helyettes gyámot választanak maguk közül. A gyámságot a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírja felügyeli, aki a kiskorúak gyámjaival kapcsolatos ügyekben eljár bíróként.

A szülői felügyelet közfeladat. Elidegeníthetetlen jog. A szülők nem mondhatnak le róla.

A szülői felügyelet gyakorlására tekintettel kérelmeket nyújtanak be vagy dönthetnek úgy, hogy a két szülő közül az egyik gyakorolja kizárólagosan a szülői felügyeletet, de ennek összeegyeztethetőnek kell lenni a gyermek érdekeivel.

Eltérő megállapodás hiányában bírósági határozatra van szükség a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos szabályok megállapításához. Mindig bírósági felülvizsgálat tárgyát képezi a szülői felügyelet gyakorlásának harmadik félre ruházása.

4 Ha a szülők elválnak vagy különválnak, hogyan születik döntés a szülői felelősség további gyakorlásáról?

A szülők különválása nem érinti a szülői felügyelet gyakorlásának átruházására vonatkozó szabályokat. Továbbra is gondoskodniuk kell mindkettőjüknek a gyermekekről, és közösen kell döntéseket hozniuk a gyermekek érdekében.

Ha nem tudnak megállapodni, a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírja határoz a szülői felügyelet gyakorlásának szabályairól a házasság felbontására irányuló vagy a szülői felügyelet gyakorlásával kapcsolatos eljárásban, figyelembe véve a következőket:

1. a szülők által korábban követett gyakorlat vagy az esetleg korábban megkötött megállapodások;

2. a kiskorú gyermek véleménye a bíró általi meghallgatásakor;
3. az egyes szülőknek a feladatellátásra és a másik szülő jogainak tiszteletben tartására irányuló képessége;
4. a szakértői vélemények eredménye, különös tekintettel a gyermek életkorára;
5. a szociális szolgáltatók megkeresése révén vagy ellenbizonyítás során szerzett információk;
6. az egyik szülő által a másikkal szemben elkövetett fizikai vagy lelki nyomás vagy erőszak.

5 Ha a szülők megállapodást kötnek a szülői felelősség tárgyában, milyen alaki szabályokat kell betartani ahhoz, hogy megállapodásuk jogilag kötelező erejű legyen?

A szülők megállapodhatnak a gyermekeik érdekében meghozandó minden intézkedésről, és szülői megállapodást köthetnek saját maguk vagy közvetítő és /vagy ügyvédjeik segítségével.

Ezután kérhetik a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírójától a szülői felügyelet gyakorlásának szabályait meghatározó, valamint a gyermek tartásához és oktatásához való hozzájárulás megállapításáról szóló megállapodásuk jóváhagyását annak végrehajthatósága érdekében.

A bíró nem módosíthatja a megállapodást, és jóváhagyja azt, kivéve, ha álláspontja szerint a megállapodás nem biztosítja a gyermek érdekeinek megfelelő védelmét, vagy a szülők hozzájárulása nem önkéntes. A bíró adott esetben dönthet tárgyalás tartása nélkül.

A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetén a két szülő és ügyvédjeik meghatározhatják a szülői felügyelet gyakorlásának szabályait is a házasság felbontásáról kötött megállapodásban. A megállapodást legalább 15 napos várakozási időszak után mindkét házastárs aláírja, és az ügyvédjeik ellenjegyzik, és a megállapodás végrehajthatóvá válása érdekében a közjegyző irattárba helyezi az eredeti példányt.

Tehát – kivéve a házasság közös megegyezéssel történő felbontásáról ügyvédi okiratban kötött megállapodást, amelynek eredeti példányát a közjegyző irattárba helyezi – bírói intézkedés szükséges a szülők között a szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó szabályokról kötött megállapodás végrehajthatóvá válása érdekében.

6 Ha a szülők nem tudnak megállapodásra jutni a szülői felelősség kérdésében, milyen egyéb, bíróságon kívüli alternatív megoldások vannak a konfliktus rendezésére?

A szülők nem tudnak megállapodásra jutni, és nem akarnak bírósághoz fordulni, saját kezdeményezésükre családjogi közvetítői eljárást vehetnek igénybe.

A családjogi közvetítői eljárás célja – figyelembe véve mindkét szülő, de még inkább a gyermekeik szükségleteit – a szülők közötti kommunikáció helyreállítása annak érdekében, hogy meg tudjanak állapodni. Az eljárás vitafórumot biztosít a konfliktus megoldása érdekében, előmozdítja a kölcsönös megértést és a bizalmat, ezáltal gyakorlati megoldásokat kínál mind a családjogi megállapodásokkal, mind a pénzügyi szempontokkal kapcsolatban. Ha nem tudnak megállapodni, a szülők bírósághoz fordulhatnak, és amennyiben megállapodásra jutnak, akkor a bíró jóváhagyhatja a megállapodásukat, vagy belefoglalhatja azt a házasság közös megegyezéssel történő felbontásáról szóló megállapodásba.

7 Ha a szülők bírósághoz fordulnak, mely kérdésekben hozhat döntést a bíró a gyermekkel kapcsolatban?

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírái rendelkeznek hatáskörrel a szülői felügyelet gyakorlásáról való döntésre.

Feljogosíthatják a szülői felügyelet kizárólagos gyakorlására az egyik szülőt, vagy dönthetnek úgy, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet. Ha a szülők nem tudnak megállapodni, a bíró felhatalmazhatja valamelyiküket egy olyan egyszeri döntés meghozatalára, amelyhez főszabály szerint mindkét fél egyetértése szükséges, például költözéssel, iskolaváltással vagy műtéttel kapcsolatban.

A családjogi ügyekben eljáró bírósági bírái megtilthatják, hogy a kiskorú gyermek a két szülő hozzájárulása nélkül hagyja el az országot, különösen akkor, ha fennáll annak a veszélye, hogy a szülő a visszatérés szándéka nélkül utazik külföldre, amellyel megsérti a másik szülő jogait.

Általában a bíróság dönt a gyermek – az egyik szülő lakóhelyén vagy váltakozva a két szülő lakóhelyén való – szokásos tartózkodási helyének meghatározásáról. Ha a gyermek szokásos tartózkodási helye az egyik szülő lakóhelye, a bíró a másik szülő számára láthatási és ottalvétással járó kapcsolattartási jogot vagy csak napközbeni láthatási jogot állapít meg.

Ha a gyermek veszélyeztetett, a bíró dönthet úgy, hogy a láthatási joggal rendelkező szülő egy találkozóhelyen, azaz egy semleges, szakemberek által felügyelt helyszínen találkozhat a gyermekkel. Ez általában egy különlegesen kialakított környezet, ahol szociális dolgozók és pszichológusok működnek közre.

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírója szintén hatáskörrel rendelkezik, hogy megállapítsa a gyermek tartásához és oktatásához való hozzájárulását annak a félnek, aki nem felel a gyermek mindennapi gondoskodásáért. Ez általában az egyik szülő által a másik szülőnek havonta fizetendő gyermektartás.

8 Ha a bíróság a szülői felügyeletet csak az egyik szülőnek ítéli meg, az egyben azt is jelenti, hogy a jogot gyakorló szülő a másik szülő előzetes megkérdezése nélkül dönthet a gyermeket érintő minden kérdésben?

Ha a bíró az egyik szülőnél állapítja meg a gyermek szokásos tartózkodási helyét, eltérő döntés hiányában a másik szülő továbbra is közösen gyakorolja a szülői felügyeleti jogot a gyermek felett felügyelettel rendelkező szülővel abban az esetben is, ha a gyermek nem látogatja meg az otthonában. A két szülőnek továbbra is közösen kell dönteni minden lényeges kérdésben. Ha nem tudnak megállapodni, bírósághoz kell fordulniuk. Ha ez a gyermek érdeke, a bíró az egyik szülőt jogosíthatja fel a szülői felügyelet gyakorlásával. A bíróság akkor dönthet így, ha az egyik szülő nem alkalmas, nem kívánja vagy nem képes arra, hogy felvesse vele a kapcsolatot, vagy folyamatosan akadályozó magatartást tanúsít, amikor a gyermek érdekében haladéktalanul dönteni kell. Az a szülő, akinek megszüntették a szülői felügyelet gyakorlásához való jogát, továbbra is jogosult felügyelni a gyermek oktatását, és tájékoztatni kell a gyermeket érintő főbb döntésekről.

9 Mit jelent a gyakorlatban, ha a bíróság úgy dönt, hogy a két szülő közösen gyakorolja a szülői felügyeletet?

A „gyermek feletti felügyelet” fogalmát 1987-ben eltörölték a francia családjogban.

A francia jogban a „közös felügyelet” (*garde conjointe*) fogalma értelmezhető tágan, ebben az esetben a szülői felügyelet közös gyakorlását jelenti, vagy értelmezhető szűkebben, ebben az esetben annak meghatározása, hogy a gyermek tartózkodási helye váltakozik az egyes szülők lakóhelye között (néha váltakozó felügyeletnek nevezik, bár ez a kifejezés jogilag helytelen: „váltakozó állandó lakóhelynek” kell nevezni).

Főszabály szerint a szülők közösen gyakorolják a szülői felügyeletet anélkül, hogy bírói döntésre lenne szükség. A francia jog rögzíti a közös nevelés elvét. Ez azt jelenti, hogy mindkét szülő egyenlő szerepet játszik a gyermek életében és oktatásában, és biztosítja számára a mindennapi szükséges gondoskodást.

A szülői felügyelet közös gyakorlása azt jelenti, hogy a szülők együttesen hozzák meg a gyermeket érintő minden lényeges döntést.

A gyermek hetente váltakozva is tartózkodhat a szülei lakóhelyén. Ehhez a szülőknek közel kell élniük egymáshoz, és jól kell kommunikálniuk egymással. A váltakozó lakóhely nem feltétlenül jelenti egyenlő időmegosztást.

A szülők gyakran közösen gyakorolják a szülői felügyeletet, de az egyik szülőnél határozzák meg a gyermek szokásos tartózkodási helyét, míg a másik szülőt láthatási és ottalvétással járó kapcsolattartási jog illeti meg.

10 Ha valaki szülői felelősséggel kapcsolatos kérelmet kíván benyújtani, melyik bírósághoz vagy hatósághoz kell fordulnia? Milyen alaki szabályokat kell betartani, és milyen iratokat kell csatolni a kérelemhez?

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírái rendelkeznek hatáskörrel a szülői felügyelettel kapcsolatos ügyekben, amelyeket egyszerűen a hivatalvezetőhöz együttesen vagy csak az egyik szülő által benyújtott kérelemmel vagy a bírósági végrehajtó írásbeli beadványával lehet kezdeményezni.

Az eljárás szóbeli, és nem kötelező a jogi képviselő. A feleknek lehetősége van arra, hogy ügyvédi segítséget vagy képviselőt vegyenek igénybe. A kereseti kérelemben fel kell tüntetni a felek vezeték- és keresztnévét, lakcímét, valamint az alperes utolsó ismert lakcímét. Meg kell jelölni a kérelem tárgyát, és röviden ismertetni kell az indokokat. A kérelmet keltezni kell, és az azt benyújtó személynek vagy az ügyvédjének alá kell írnia.

A bírósági eljárást kezdeményezőző szülőnek csatolni kell a következő iratokat:

- a kérelemmel érintett minden gyermek születési anyakönyvi kivonatának teljes másolata,
- az esetleges korábbi bíróság határozatok,
- a szülő személyazonosító okmányának másolata,
- lakcím igazolása (például nyugta a lakásbérleti díjról, villanyszámla),
- valamint – a kérelem jellegétől függően – a legutóbbi adóhatározat, a legutóbbi adóbevallás, az utolsó három fizetési jegyzék, a kapott társadalombiztosítási juttatásokról szóló igazolás másolata stb.

A házasság felbontásakor is rendezhetik a szülői felügyelet gyakorlásának kérdését. A házasság közös megegyezéssel történő felbontása esetében az a szülőknek teljes körűen meg kell állapodniuk. Mindegyik félnek ügyvédet kell igénybe venni. A várárkózási időszak letelte után a megállapodás végrehajthatóvá válása érdekében a közjegyző irattárba helyezi a házasság felbontásáról kötött megállapodás eredeti példányát. Ha a gyermek kéri a meghallgatását, a bíróság előtt kerül sor a házasság felbontására, és a bíró vagy a bíró által kijelölt személy meghallgatja a gyermeket.

Egyéb esetekben a bíróság dönt a házasság felbontásáról. A jogi képviselő kötelező.

Valamennyi esetben meg kell hallgatni az értelmileg fejlett kiskorút.

11 Milyen eljárás érvényes ezen esetekre? Van-e sürgősségi eljárás?

Ha az ügy kereseti kérelemmel (*requête*) indul, a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül a hivatalvezető tértivevényes ajánlott levélben idézi meghallgatásra az alperest.

Ha azonban az alperes lakcímeként az utolsó ismert lakcím szerepel a kérelemben, a hivatalvezető személyes kézbesítésre hívja fel a felperest.

A hivatalvezető bármely módon értesítheti a felperest a tárgyalás helyéről és időpontjáról.

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása a szülői felügyelet kérdéséről dönthet a házasság felbontására irányuló eljárásban is (lásd: „Házasság felbontása”).

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása ideiglenes intézkedést rendel el sürgős esetben. Az ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásban idézést (*assignation*) lehet kibocsátani. A bíró a két fél részvételével megtartott tárgyaláson kivizsgálja az esetet, és végzés formájában hoz határozatot, amely nem minősül érdemi jogerős ítéletnek. Az ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárás lehetővé teszi a bírók számára, hogy haladéktalanul ideiglenes intézkedéseket hozzanak az érdemi határozat meghozataláig. Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tehát lehetővé teszi a felek számára a jogaik megtartását.

Az ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásban a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása bármilyen intézkedést elrendelhet, amely ellen nem emelnek komoly kifogást, vagy amelyet a jogvita indokol. Mivel ezek csupán ideiglenes intézkedések, az eljárást ritkán alkalmazzák.

Azokban az esetekben, amikor a sürgősségi eljárás kellően indokolt, a családjogi ügyekben eljáró bírósági bírása, aki az ügyet kereseti kérelem alapján tárgyalja, idézést bocsáthat ki a közeljövőben meghatározott tárgyalási időpontra. Ebben az esetben a bíró dönt az érdemi kérdésekben, de a határidők rövidebbek. Nagyon gyakran alkalmazzák ezt az eljárást.

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása törvényben meghatározott esetekben (családjogi ügyekben a gyermek jogellenes elvitele esetén) az ügy érdeméről döntő gyorsított eljárásban (*procédure accélérée au fond*) is elbíráhatja az ügyet. Az ügy idézéssel indul, és a bíró azonnal döntést hoz az ügy érdemében. Ebben az esetben nem kell benyújtani a sürgősséget alátámasztó bizonyítékot. Az eljárás jellege miatt haladéktalanul meg kell határozni a tárgyalás időpontját.

Családon belüli erőszak esetében a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírásától indítványozható, hogy haladéktalanul hozza meg a polgári törvénykönyv (*Code civil*) 515-9. és azt követő cikkei szerinti végzést. A meghallgatás időpontjától számított hat napon belül döntést kell hozni (2019. december 28-i törvény). Ennek a védelmi intézkedésnek a célja a fizikai vagy lelki bántalmazás áldozatává vált házastárs vagy volt házastárs védelme azáltal, hogy minden kapcsolatot megtiltatók a házastársak vagy volt házastársak között, valamint szükség esetén az erőszakot elkövető házastárs vagy volt házastárs és a gyermekek között. A védelmi intézkedést meghozó végzésben a bíró meghatározza a gyermekek feletti szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó intézkedéseket is. Dönthet úgy például, hogy kizárólag a bántalmazást elszennvedő szülő felel a szülői felügyelet gyakorlásáért, megszüntetheti a bántalmazó szülő láthatási és ottalvással járó kapcsolattartási jogát, vagy találkozóhelyen történő korlátozott láthatási jogot határoz meg részére.

12 Igényelhető-e jogsegély az eljárás költségeinek fedezésére?

A francia állam viseli a bírósági költségeket (ügyvédi díjakat, végrehajtói díjakat, a szociális szolgáltatók megkeresését stb.). Magánszemélyek részére engedélyezhető költségmentesség a vagyonuktól függően. A költségmentesség a kérelmező jövedelmétől és az eltartottak számától függően kiterjedhet a bírósági költségek egészére vagy csak egy részére. Az ügyet tárgyaló bíróság jogi segítségnyújtási hivatalához kell benyújtani a kérelmet.

13 Lehet-e fellebbezni a szülői felelősséggel kapcsolatban hozott döntés ellen?

A családjogi ügyekben eljáró bíróság határozataival szemben fellebbezés terjeszthető elő egy hónapon belül. E szabály alól a polgári perrendtartásról szóló törvény (*Code de procédure civile*) 481-1. cikke alapján hozott határozatok (gyorsított eljárásban hozott érdemi határozatok a gyermek jogellenes elvitele esetében) kivételt jelentenek; e határozatokkal szemben 15 napon belül nyújtható be fellebbezés.

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása által hozott végzésekkel (ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló eljárásban hozott végzés, védelmi intézkedést elrendelő végzés) szemben 15 napon belül terjeszthető elő fellebbezés.

A fellebbezést írásban kell benyújtani, és kötelező a jogi képviselő. A fellebbviteli bíróság (*Cour d'appel*) bírálja el a fellebbezést.

14 Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy bírósághoz kell fordulni a szülői felelősséggel kapcsolatos döntés végrehajtása érdekében. Milyen bírósághoz kell fordulni és milyen eljárás követendő ilyen esetekben?

A családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása által a szülői felügyelettel kapcsolatban hozott határozat minden külön intézkedés nélkül végrehajtható.

Ha nem hajtják végre a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírása által a szülői felügyelettel kapcsolatban hozott határozatot, például, ha az egyik szülő láthatási és ottalvással járó kapcsolattartási jog illeti meg, és a másik szülő megakadályozza a jog gyakorlását, panaszt lehet benyújtani azon bíróság mellett működő ügyészhez (*procureur de la République*), amelynek illetékességi területén a gyermek lakóhelye található. A másik szülőt megillető láthatási és ottalvással járó kapcsolattartási jog gyakorlásának megakadályozása a kiskorú visszatartása bűncselekményének minősül, amely egy év szabadságvesztéssel és 15 000 EUR pénzbüntetéssel büntetendő.

A családjogi ügyekben eljáró bírósági bírása kényszerítő bírságot is kiszabhat az általa elrendelt intézkedések mellett. A bíró a határozat végrehajtásának biztosítása érdekében akár hivatalból is kiszabhat kényszerítő bírságot. Bizonyos körülmények között a bíró egy másik bíró által hozott határozatra és a házasság közös megegyezéssel történő felbontásáról kötött megállapodásban megállapított szülői megállapodásra tekintettel is kiszabhat kényszerítő bírságot.

Ha valamely szülő súlyosan vagy többször szándékosan akadályozza a határozat, a házasság közös megegyezéssel történő felbontásáról – ügyvédek által ellenjegyzett magánokirat és közjegyző által irattárba helyezett eredeti példány formájában – kötött megállapodás vagy a szülői felügyelet gyakorlásának szabályait meghatározó, jóváhagyott megállapodás végrehajtását, a családjogi ügyekben eljáró bírósági bírāja legfeljebb 10 000 EUR összegű polgári pénzbírság megfizetésére kötelezheti a szülőt.

Végző soron az ügyész a családjogi ügyekben eljáró bíróság bírāja vagy az érintett szülő kérelmére kivételes esetekben a rendőrséghez fordulhat a bírói határozat, a házasság közös megegyezéssel történő felbontásáról kötött megállapodás vagy a szülői felügyelet gyakorlásának szabályait meghatározó, jóváhagyott megállapodás végrehajtásának biztosítása, például a láthatási és ottalvással járó kapcsolattartási jog érvényesítése érdekében.

A körülményektől függően tehát kérelmet kell benyújtani az ügyészhez vagy a családjogi ügyekben eljáró bíróságnak a határozatot meghozó bírójához.

15 Mit kell tennem az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat e tagállamban történő elismerése és végrehajtása érdekében?

A tagállami bíróságok szülői felügyelettel kapcsolatban hozott határozatait végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás nélkül elismerik és végrehajtják Franciaországban.

Ugyanakkor nem minden szülői felelősséggel kapcsolatos határozat, hanem kizárólag a láthatási joggal és a gyermek visszavitelével kapcsolatos határozat hajtandó végre haladéktalanul. Be kell nyújtani **a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról** szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendeletben (Brüsszel IIa.) előírt igazolásokat. A szülői felelősséggel kapcsolatos egyéb határozat esetében szükséges a vonatkozó igazolás alapján megállapított végrehajthatóvá nyilvánítás.

Franciaországban a Brüsszel IIa. rendelettel összhangban a *tribunal judiciaire* (rendes bíróság) elnökéhez vagy az általa meghatalmazott személyhez kell benyújtani a külföldi végrehajtási okiratok Franciaország területén történő végrehajthatóságának elismerésére vagy megállapítására irányuló kérelmeket (a polgári perrendtartásról szóló törvény 509-2. cikke). A kérelem bírósághoz történő előterjesztéséhez nem kötelező a jogi képviselet.

16 E tagállamban mely bírósághoz kell fordulnom az egy másik tagállamban kibocsátott, szülői felelősségről szóló bírósági határozat elismerésének megtámadása érdekében? Milyen eljárás alkalmazandó ilyen esetben?

A rendelet 21. cikkének (3) bekezdése szerint „bármely érdekelt fél kezdeményezhet egy, az ítélet elismeréséről vagy el nem ismeréséről szóló határozatot”.

Franciaországban a *tribunal judiciaire* elnökéhez vagy az általa meghatalmazott személyhez kell benyújtani egy másik tagállami bíróság szülői felügyeletre vonatkozó határozatának el nem ismerésére irányuló kérelmeket.

A kérelem kizárólag a következő okokból fogadható el:

- a határozat a gyermek érdekeit figyelembe véve ellentétes azon tagállam közrendjével, ahol az elismerést kéri,
- nem hallgatták meg a gyermeket, feltéve, hogy a gyermek meghallgatása azon tagállam eljárási alapelve, ahol az elismerést kéri, a védelemhez való jog megsértése,
- a szülői felelősség gyakorlásának akadálya,
- összeegyeztethetetlen a szülői felelősségre vonatkozó későbbi határozattal, amelyet abban a tagállamban hoztak, ahol az elismerést kéri; vagy összeegyeztethetetlen a szülői felelősségre vonatkozó későbbi határozattal, amelyet egy másik tagállamban vagy harmadik államban hoztak, feltéve hogy a későbbi határozat megfelel az elismerés feltételeinek abban a tagállamban, ahol az elismerést kéri,
- a gyermek elhelyezésére vonatkozó eljárás megsértése.

A *tribunal judiciaire* határozatával szemben fellebbezés terjeszthető elő.

17 Melyik jogot alkalmazza a bíróság a szülői felelősségről szóló eljárásban, ahol a gyermek vagy a felek nem e tagállamban élnek vagy eltérő állampolgársággal rendelkeznek?

Ha az ügyben nemzetközi elem fordul elő (az egyik fél vagy a gyermek külföldön él, külföldi állampolgárságú), először meg kell határozni, hogy rendelkezik-e joghatósággal a francia bíróság.

A francia bíróságok joghatósága

A 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet 8. cikke értelmében a francia bíróságok joghatósággal rendelkeznek olyan gyermek feletti szülői felelősségre vonatkozó kérelmek tárgyában, aki Franciaországban szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik.

A rendelet 12. cikkének (1) bekezdése szerint, ha a francia bíróságok joghatósággal rendelkeznek a házasság felbontása iránti kérelemben, akkor joghatósággal rendelkeznek a szülői felelősségre vonatkozó ügyekben is, amennyiben a házastársak közösen gyakorolják a gyermekkel kapcsolatos szülői felelősséget, és kifejezetten elfogadták a francia bíróságok joghatóságát, és az a gyermek érdekeit legjobban szolgálja.

A rendelet 12. cikkének (3) bekezdése szerint valamely tagállam bíróságai joghatósággal rendelkeznek a szülői felelősséggel kapcsolatban a 12. cikk (1) bekezdésében említett eljárásoktól eltérő eljárások esetében is, amennyiben a gyermeket szoros kötelék fűzi az említett tagállamhoz, különösen ha a szülői felelősség jogosultjainak egyike szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik az adott tagállamban vagy a gyermek az adott tagállam állampolgára; és az eljárás valamennyi részes fele kifejezetten vagy egyéb egyértelmű módon elfogadta a bíróságok joghatóságát a bíróság megkeresésének időpontjában, és az a gyermek érdekeit legjobban szolgálja.

Joghatósággal rendelkezhet azon állam bírósága is, ahol a gyermek korábban szokásos tartózkodási rendelkezett, ha a gyermek kevesebb, mint három hónappal korábban költözött másik tagállamba, és a jogvita tárgya a láthatási jog megváltoztatása.

Végezetül a rendelet 13. cikke értelmében amennyiben a gyermek szokásos tartózkodási helye nem állapítható meg és a 12. cikk alapján nem határozható meg a joghatóság, a francia bíróságok rendelkeznek joghatósággal, ha Franciaország területén van jelen a gyermek, és a gyermek szokásos tartózkodási helye nem állapítható meg (menekült vagy külföldre áttelepített gyermekek).

Bizonyos körülmények között más nemzetközi megállapodás vagy a francia nemzetközi magánjog is alkalmazható, ami azt eredményezheti, hogy a francia bíróság elismeri a joghatóságot.

Alkalmazandó jog

Franciaország e tekintetben alkalmazza a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról szóló 1996. október 19-i hágai egyezmény 15. cikkét. A szülői felelősség vonatkozásában joghatósággal rendelkező bíróságok tehát a saját jogukat alkalmazzák az egyezmény eltérő rendelkezése hiányában.

Ennek megfelelően, ha a francia bíróságok rendelkeznek joghatósággal a szülői felelősséggel kapcsolatos ügyekben, akkor a francia jogot (*lex fori*) alkalmazzák.

Ez alól kivételt jelent, hogy az adott esethez szorosan kapcsolódó jogot kell alkalmazni, ha a kiskorú védelme megköveteli.

Ez a webhely az [Európa Önökért](#) portál része.

Örömmel vesszük [visszajelzését](#) arról, hogy hasznosnak találta-e az oldalon szereplő információkat.

This webpage is part of an EU quality network

Utolsó frissítés: 10/08/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.